

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. ____

din _____ 2022

Chișinău

**Cu privire la aprobarea proiectului de lege pentru ratificarea
Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte,
și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea
Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu
și politici climatice – „LIFE”, semnat la 26 noiembrie 2022**

În temeiul art. 14 alin. (2) din Legea nr. 595/1999 privind tratatele internaționale ale Republicii Moldova (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2000, nr. 24-26, art. 137), cu modificările ulterioare, Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Președintelui Republicii Moldova spre examinare proiectul de lege pentru ratificarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – „LIFE”, semnat la 26 noiembrie 2022.

Prim-ministru

NATALIA GAVRILIȚA

Contrasemnează:

Viceprim-ministru,
ministrul afacerilor externe
și integrării europene

Nicolae POPESCU

Ministrul economiei

Dumitru Alaiba

Ministrul finanțelor

Dumitru Budianschi

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA**LEGE**

**pentru ratificarea Acordului de Asociere
dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană,
pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la
Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – „LIFE”,
semnat la 26 noiembrie 2022**

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. 1. – Se ratifică Acordul de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – „LIFE”, semnat la 26 noiembrie 2022.

Art. 2. – Guvernul va întreprinde măsurile necesare pentru realizarea prevederilor Acordului nominalizat.

Art. 3. – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene va notifica Comisiei Europene ratificarea Acordului menționat.

Art. 4. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președintele Parlamentului

Argumentarea necesității pentru ratificarea Acordului de Asociere dintre Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană, pe de altă parte, privind participarea Republicii Moldova la Programul Uniunii Europene pentru mediu și politici climatice – „LIFE”, semnat la 26 noiembrie 2022

A. Descrierea tratatului.

Acordul semnat între Republica Moldova și Uniunea Europeană constituie un tratat interstatual, având formă scrisă, cuprinzând titlul, preambulul, dispozitivul din 4 articole, clauze finale dintr-un articol, și două anexe.

Pentru Republica Moldova intrarea în vigoare al Acordului va însemna ratificarea acestuia de către Parlament.

Acordul se aplică de la 1 ianuarie 2023 și rămâne în vigoare atât timp cât este necesar pentru finalizarea tuturor proiectelor și activităților acestora finanțate din Programul „LIFE”, a tuturor acțiunilor necesare pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și a tuturor obligațiilor financiare care decurg din punerea în aplicare a prezentului Acord între părți.

Obiectivul principal al Programului este de a contribui la trecerea la o economie circulară, eficientă din punct de vedere energetic, bazată pe energie regenerabilă și rezistentă la schimbările climatice, pentru a proteja și îmbunătăți calitatea mediului și pentru a opri și a inversa pierderea biodiversității.

Bugetul Programul „LIFE” pentru anii 2021-2027 constituie suma de 5,43 miliarde EUR, ceea ce corespunde la 0,48% din bugetul total al UE.

Proiectele finanțate prin programul „LIFE” în linii mari, 85% din program sunt utilizate pentru cofinanțarea proiectelor și 15% pentru acoperirea serviciilor de achiziții. Cofinanțarea proiectelor, „LIFE” are o abordare de jos în sus: fiecare organizație poate alege să depună propunerea care răspunde mai bine nevoilor locale și care este în conformitate cu cererile de propuneri și cu prioritățile aferente.

Programul „LIFE” este structurat în patru subprograme:

- 1) subprogramul „Natura și biodiversitatea”;
- 2) subprogramul „Economia circulară și calitatea vieții”, care acoperă, printre altele, economia circulară, eficiența resurselor, managementul deșeurilor, calitatea aerului, calitatea și cantitatea apei, reducerea producției și a utilizării de substanțe chimice periculoase, poluarea fonică;
- 3) subprogramul „Atenuarea și adaptarea la climă”;
- 4) subprogramul „Tranziție către energie curată”, care acoperă eficiența energetică și producția de energie regenerabilă.

Toate subprogramele acoperă activități de consolidare a capacităților și inițiative de creștere a gradului de conștientizare pentru toți actorii relevanți.

Propunerile sunt depuse de diferite tipuri de organizații: de la entități publice, la întreprinderi private, la organizații necomerciale (adică ONG-uri și organizații ale societății civile). Acordarea granturilor se face în urma unui proces competitiv bazat pe calitatea propunerilor. În etapa de evaluare, evaluatorii vor lua în considerare mai multe criterii, printre care relevanța, calitatea, impactul, raportul calitate-preț al proiectului propus. În etapa de evaluare a proiectelor, evaluatorii vor evalua impactul așteptat al proiectelor și măsura în care urmăresc obiective și principii similare cu cele ale legislației și politicilor Uniunii Europene.

B. Analiza de impact.

1) Informații generale:

- Programul „LIFE” este singurul program al Uniunii Europene dedicat exclusiv mediului. Din 1992, LIFE a cofinanțat peste 5600 de proiecte, iar pentru anii 2021-2027, este destinat un buget de 5,43 miliarde EUR, ceea ce corespunde la 0,48% din bugetul total al UE.

- Scopul final al încheierii tratatului este de a beneficia de proiectele în cadrul Programului „LIFE” în cadrul celor 4 piloni.

- În forma actuală al Acordului, nu sunt alte opțiuni alternative de reglementare decât tratatul.

- Nu există necesitatea încheierii unor trate sau documente subsecvente.

- Moldova va participa în calitate de țară asociată și va contribui la toate părțile Programului „LIFE” menționate la art. 3 din Regulamentul (UE) 2021/783 al Parlamentului European și al Consiliului. Totodată, clauzele și condițiile ce cuprind, pe lângă celelalte, drepturi și obligații ce decurg din participarea la Programul „LIFE” sunt stipulate la art. 2 al prezentului Acord.

- În conformitate cu art. 5 al Acordului, pct. 7, „părțile soluționează de comun acord orice alte consecințe ale denunțării sau ale încetării aplicării cu titlul provizoriu a prezentului Acord”. Comisia Europeană și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) sunt autorizate să desfășoare investigații administrative, inclusiv controale și inspecții la fața locului, pe teritoriul Moldovei.

Nu sunt specificate alte modalități de soluționare a disputelor dintre părți.

- Acordul va fi aplicat pe teritoriul Republicii Moldova și a Uniunii Europene.

2) Aspectul economic și de mediu

Din punct de vedere economic, Programul „LIFE” ocupă o nișă între programele Uniunii Europene pentru cercetare și inovare și programele de finanțare la scară largă. „LIFE” face legătura între cercetare și implementarea politicilor, abordând factorii externi legați de inovațiile de mediu și climatice prin testarea și demonstrarea soluțiilor practice. Programul „LIFE” nu acoperă cercetarea primară care îmbunătățește cunoștințele științifice și demonstrațiile tehnice pentru a dovedi viabilitatea inovațiilor,

numai activitățile de cercetare la scară mică care sprijină alte obiective din proiect pot fi eligibile.

Intrarea în vigoare a Acordului nu va crea consecințe negative pentru economia Republicii Moldova, precum și pentru mediu, inclusiv evaluările aproximative ale acestora.

Ca beneficiu direct pentru economia Republicii Moldova, este de a contribui la trecerea la o economie circulară, eficientă din punct de vedere energetic, bazată pe energie regenerabilă și rezistentă la schimbările climatice, pentru a proteja și îmbunătăți calitatea mediului și pentru a opri și a inversa pierderea biodiversității.

Proiectele din Programul „LIFE” vor răspunde la prioritățile legislative și politice ale Uniunii Europene, care sunt definite anual, în urma unei consultări cu statele membre, ceea ce va însemna o apropiere semnificativă a relațiilor bilaterale dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova în domeniul de reglementare a tratatului.

3) Aspectul politic, cultural și social:

Prevederile proiectului *Acordului între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la Programul „LIFE” - pentru mediu și politici climatice* nu contravin politicii externe promovate de către Republica Moldova. Prezentul Acord este propunerea Uniunii Europene privind asocierea Republicii Moldova la Programul „LIFE”.

Acordul de asociere la Programul „LIFE” are la bază Protocolul I la Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte, privind acordul-cadru dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova la programele Uniunii, în special art. 5.

Programul „LIFE” va oferi posibilitatea diferitor tipuri de organizații: de la entități publice, la întreprinderi private, la organizații necomerciale (adică ONG-uri și organizații ale societății civile) de a beneficia de granturi în baza celor 4 subprograme, ce se va face în urma unui proces competitiv bazat pe calitatea propunerilor.

Astfel, entitățile publice, private, precum și cetățenii Republicii Moldova vor putea beneficia de oportunitățile oferite de Programul „LIFE” 2021 - 2027.

4) Aspectul normativ:

Acordul în cauză nu contravine prevederilor Constituției Republicii Moldova și exprimă compatibilitate tratatului cu Carta ONU, cu alte tratate în vigoare pentru Republica Moldova și cu angajamentele Republicii Moldova asumate la nivel internațional și regional.

Acordul de față este compatibil cu legislația Uniunii Europene, întrucât acesta a fost elaborat și propus spre încheiere în spiritul articolului 5 din Protocolul I la Acordul de Asociere dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de o parte, și Republica Moldova, pe de altă parte.

În ceea ce ține de modificarea actelor normative interne pentru a asigura concordanța cu prevederile tratatului - nu s-a constatat necesitatea.

5) Aspectul instituțional și organizatoric:

Republica Moldova va participa în cadrul Programului „LIFE” în condiții echivalente celor aplicabile entităților juridice stabilite în Uniunea Europeană, inclusiv în ceea ce privește respectarea măsurilor restrictive ale Uniunii Europene.

Nu este necesară înființarea unor instituții sau structuri noi naționale și internaționale, abilitarea unor persoane sau insistențe cu împuterniciri noi.

Reprezentanții Republicii Moldova vor participa în calitate de observatori la Comitetul pentru Programul „LIFE”, fără drept de vot și pentru punctele care vizează Republica Moldova, precum și la alte reuniuni legate de implementarea Programului.

La etapa actuală, nu sunt necesare resurse umane suplimentare pentru asigurarea implementării Programului „LIFE”.

Ministerul Mediului este organul responsabil de prezentarea rapoartelor privind implementarea Acordului.

Totodată, în conformitate cu art. 4 al prezentului Acord, se menționează că „fără a aduce atingerea responsabilităților Comisiei Europene, ale Oficiului European de Luptă Antifraudă (OLAF) și ale Curții de Conturi a Uniunii Europene în ceea ce privește monitorizarea și evaluarea Programului „LIFE”, participarea Republicii la acest Program face obiectul unei monitorizări continue, pe baza unui parteneriat între Comisia Europeană și Republica Moldova.

La etapa actuală, nu este necesar întocmirea unui plan de acțiuni instituțional sau interinstituțional privind asigurarea măsurilor organizatorice.

6) Aspectul financiar:

Participarea Republicii Moldova și/sau a entităților juridice din Republica Moldova la Programul „LIFE” este condiționată de contribuția financiară a Republicii Moldova la Program și la costurile conexe de gestionare, execuție și funcționare prevăzute în bugetul general al Uniunii Europene.

Contribuția financiară corespunde sumei următoarelor elemente: o contribuție operațională și o taxă de participare.

Potrivit art. 3 al Acordului, contribuția financiară ia forma unei plăți anuale efectuate în două tranșe și trebuie plătite până în mai/octombrie.

Contribuția operațională acoperă cheltuielile operaționale și de sprijin ale programului și se adaugă, atât sub formă de credite de angajament, cât și sub formă de credite de plată, cuantumurile înscrise în bugetul Uniunii Europene adoptat definitiv pentru Programul „LIFE”.

Contribuția operațională la programul „LIFE” se bazează pe o cheie de contribuție definită ca raportul dintre produsul intern brut (PIB) al Republicii Moldovei la prețurile

pieței și PIB-ul Uniunii Europene la prețurile pieței. PIB-ul la prețurile pieței care trebuie să fie aplicat se stabilește de către serviciile specializate ale Comisiei Europene pe baza celor mai recente date statistice disponibile pentru calculele bugetare din anul anterior anului în care este datorată plata anuală. Prin derogare, pentru 2023, contribuția operațională inițială se bazează pe PIB-ul anului 2021, la prețurile pieței. Ajustările acestei chei de contribuție sunt prevăzute în anexa I.

Contribuția operațională se calculează aplicând cheia de contribuție, astfel cum a fost ajustată, creditelor de angajament înscrise în bugetul Uniunii Europene adoptat definitiv pentru anul aplicabil pentru finanțarea programului LIFE.

Taxa de participare reprezintă 4 % din contribuția operațională anuală, astfel cum este calculată în conformitate cu alineatele (5) și (6), art. 3 și este eşalonată în conformitate cu anexa I. Taxa de participare nu face obiectul niciunor ajustări sau corecții retroactive.

Uniunea Europeană furnizează Moldovei informații cu privire la participarea sa financiară, astfel cum sunt incluse în informațiile bugetare, contabile, de performanță și de evaluare furnizate autorităților bugetare și autorităților care acordă descărcarea de gestiune ale Uniunii Europene în ceea ce privește programul „LIFE”. Aceste informații se transmit cu respectarea corespunzătoare a normelor Uniunii Europene și ale Republicii Moldovei în materie de confidențialitate și de protecție a datelor și nu aduc atingere informațiilor pe care Republica Moldova este îndreptățită să le primească în temeiul anexei II.

Toate contribuțiile Republicii Moldovei sau toate plățile efectuate de Uniunea Europeană, precum și calculul cuantumurilor datorate sau care urmează să fie primite se fac în euro.

Acordul nu va impune cheltuieli pentru realizarea acțiunilor legate de aspectul normativ, instituțional și organizatoric ale tratatului.

7. Aspectul temporar:

Pentru Republica Moldova intrarea în vigoare al Acordului va însemna ratificarea acestuia de către Parlament.

Acordul se aplică de la 1 ianuarie 2023 și rămâne în vigoare atât timp cât este necesar pentru finalizarea tuturor proiectelor și activităților acestora finanțate din Programul „LIFE”, a tuturor acțiunilor necesare pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene și a tuturor obligațiilor financiare care decurg din punerea în aplicare a prezentului Acord între părți.

Totodată, Uniunea Europeană și Republica Moldova pot aplica prezentul Acord cu titlul provizoriu, în conformitate cu legislația și cu procedurile interne ale fiecăreia. Aplicarea cu titlul provizoriu începe la data la care părțile își comunică reciproc finalizarea procedurilor lor interne necesare în acest scop.

În cazul în care Acordul încetează să se aplice cu titlul provizoriu în conformitate cu alin. (4) sau este denunțat în conformitate cu alin. (6) al art. 5, părțile convin ca proiectele

sau acțiunile, activitățile sau părți ale acestora în legătură cu care au fost asumate angajamente juridice în cursul aplicării cu titlul provizoriu și după intrarea în vigoare a prezentului Acord și înainte de încetarea aplicării sau de denunțare a prezentului Acord, continuă până la finalizarea lor în condițiile stabilite în prezentul Acord.

Astfel, contribuția financiară anuală pentru anul (N) în cursul căruia prezentul Acord încetează să se aplice cu titlul provizoriu sau este denunțat, se plătește în conformitate cu art. 3.

C. Analiza oportunității ratificării:

Acordul a fost semnat în cadrul unei ceremonii formale la Chișinău, în data de 26 noiembrie 2022, de către Prim-ministru al Republicii Moldova, Dna Natalia GAVRILIȚA și Comisarul pentru mediu, oceane și pescuit, Dl Virginijus SINKEVIČIUS.

Prezentul Acordul a fost semnat în două exemplare în limbile engleză și română, ambele fiind egal autentice.

Reieșind din cele relatate, se propune ratificarea de către Parlament a Acordului între Republica Moldova și Uniunea Europeană privind participarea Republicii Moldova la Programul „Life” – Programul pentru mediu și politici climatice.

Ministru

Iordanca – Rodica IORDANOV